

PRIKAZI, IZVJEŠTAJI, BILJEŠKE.

Rimski odlikovanici i popunjenje njihovih službi. — U našim kao i u drugim biskupijama po svijetu ima znatan broj svećenika, koji su (redovno na preporuku svojih Ordinarija) od sv. Stolice odlikovani iz počasti (honoris causa) raznim naslovnim službama u rimskoj kuriji. (k. 328) Njihov je počasni naslov: *monsignore* (Familiare Summi Pontificis). Prema jasnoj odredbi Kodeksa kan. prava (k. 1435 § 1, 1) zadržala je sebi sv. Stolica ponovnu podjelbu svih nadarbina (beneficia) takovih rimskih odlikovanika bile one ili ne bile dušobrižničke (curata), kada se uprazne (vacant) bilo njihovom smrću bilo na kojigod drugi način (promaknućem, zahvalom ili premještajem).

Kod nas se u pravilu radi o upražnjenim župama i kanonikatima.

Podjelba takove sv. Stolici zadržane nadarbine od koga drugoga (n. pr. od Ordinarija) bila bi nevaljana i ništava (k. 1434).

Kako Ordinariji moraju postupati pri popunjavanju takovih sv. Stolici pridržanih nadarbina potanko je propisano u napatku *Apost. Datarije* od 11. nov. 1930. (AAS, 1930, 525).

Niža takova rimska odlikovanja (Camerarii), koja nemaju prelatskog naslova (Prelati domestici), gube se smrću pape, koji ih je podijelio, ako ih novi papa ne obnovi. Prema sigurnom mišljenju uvaženih kanonista (Sipos, Vermeersch-Creusen, Coronata i dr.) nije zadržana nadarbinska služba takovog bivšeg rimskog odlikovanja, ako u času upražnjenja njegove službe nije više bio monsinjorom, jer mu odlikovanje nije od novoga pape propisno obnovljeno.

N e n a d a r b i n s k e službe (n. pr. katehete, profesora itd.) takovih odlikovanika nisu uopće zadržane.

Isto tako prema izričitoj zakonskoj odredbi (k. 1435 § 2) nisu zadržane ni nadarbinske službe, ako su m a n u a l n e (t. j. bez stalnosti vd. k. 1411, 4) ili ako su pod patronatom lajičkim ili mješovitim (lajičko-crkvenim).

Kod upražnjenja nadarbinske službe takovih monsinjora z a h v a l o m (ostavkom, renuntiatione vd. kk. 184—197) novo je popunjenje pridržano sv. Stolici, ali samo p r i m a n j e ostavke nije pridržano i može se učiniti redovnom poglavaru (vd. k. 187 § 2). Dakako da se ostavka može iz n i m n o podnijeti na svakoj službi i nadarbini i izravno sv. Stolici, pa ako

sv. Stolica takovu njoj mimo redovnog poglavara podnešenu ostavku primi, zadržana je sv. Stolici ponovna podjelba svake takovom zahvalom upražnjene službe bila ona monsinjorska ili ne bila. (k. 1435 § 1, 4).

dr. F. Herman.

Pravoslavni brak i katoličko crkveno pravo. — Brak što su sklopile dvije od rođenja i krštenja pravoslavne (nekatoličke) osobe pravoslavnim obredom, smatra se (što se oblika tiče) valjanim i sa stajališta katoličke Crkve, jer takove osobe nisu vezane na katoličku crkvenu formu (vd. k. 1099 § 2 Kd. kan. pr.).

Takav se brak mora smatrati valjanom i tvrdom kršćanskom ženidbom (*matrimonium validum et ratum*, c. 1015 § 1) tako dugo, dok se protivno propisno ne dokaže (k. 1014). Prema tomu je i izvršeni pravoslavni brak nerazrješiv za života bračnih drugova (k. 1118), a pretpostavlja se da je izvršen (*matrimonium consummatum*, c. 1015 § 1), ako su supruzi skupa stanovali, dok se protivno ne dokaže (k. 1015 § 2).

Zato se takove pravoslavne osobe, ako jedna ili obje prijeđu u kat. vjeru, ne moraju ponovno vjenčati ili obnavljati bračnu privolju, ali ne mogu u kat. Crkvi ni novoga braka sklopiti za života drugoga bračnoga druga, jer im smeta zapreka ženidbenoga veza (k. 1069 § 1).

Presuda pravoslavnog crkvenog suda, kojom je možda izrečena nevažnost (nevaljalost) ili razvod takovog pravoslavnog braka nema kreposti za kat. crkveno pravno područje (vd. kk. 1069 § 2 i 1960).

Za presudu o nevaljanosti ili rastavi takovog braka nadležan je za kat. crkveno područje isključivo kat. ženidbeni sud, ali on smije postupati samo u slučaju, kada je stranka, koja traži poništenje ili rastavu braka već prešla u kat.

Dr. F. Herman.

Javno vrijeđanje svećenika. — 1. Nije danas rijetkost, da svećenik na putu (u željeznici, na parobrodu, u autobusu ili na tramvaju) kad stupi u trgovinu, gostionicu, kino ili među kakav skup ljudi — bude izvrnut porugljivom podsmijavanju, paprenim opaskama, pogrđama, pa čak i otvorenom zabadanju na jedan vrlo neugodan način. Uvijek je to bilo, ali u vremenu u kojem mi živimo — to je postala skoro redovna pojava. S modernim je vremenom ušla među svijet surovost, omalovažavanje ličnosti, preziranje bližnjega, izdizanje iznad drugoga, bezobzirnost iznad svega. Te su mane uzele toliko maha, da svećenik i redovnik ima podnositi neugodnosti, možda ne toliko sa strane priprostih ljudi, koliko sa strane onih koji se smatraju naprednijima ili se čak nadimlju svojim »akademske« građanstvom. Baš ta je činjenica za naše vrijeme veoma tužna: nedolično vanjsko ponašanje ljudi s kojima živimo i često u dodir dolazimo, posljedica